

Z.S.HARRIS

NHỮNG PHƯƠNG PHÁP CỦA
ngôn ngữ học
cấu trúc

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI

Z.S.HARRIS

Những phương pháp của
NGÔN NGỮ HỌC CẤU TRÚC

Người dịch: CAO XUÂN HẠO

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI

LỜI NÓI ĐẦU

Hệ thống phương pháp cấu trúc tính dùng cho ngôn ngữ học miêu tả này nhằm phục vụ cho các sinh viên ngôn ngữ học cũng như những người quan tâm đến tính cách của ngôn ngữ học với tư cách một khoa học.

Đối với những người dùng các phương pháp ngôn ngữ học trong nghiên cứu hay giảng dạy, các kỹ thuật được trình bày ở đây một cách khá chi tiết, không dùng thuật ngữ logic học. Đối với những người quan tâm trước hết đến cái logic học của những mối quan hệ phân bố, vốn là phương pháp cơ bản của ngôn ngữ cấu trúc, ở đây giả định rằng người đọc đã có một tri thức tối thiểu về ngôn ngữ và ngôn ngữ học. Các chương 1, 2 và 20 bàn đến tính chất chung của phương pháp ngôn ngữ học.

Cuốn sách này, đáng tiếc thay, không phải là dễ đọc. Quả tình đọc qua một lượt cũng đủ để hình dung được quang cảnh của những thủ pháp và những yếu tố của ngôn ngữ học. Nhưng hề ai muốn dùng phương pháp này hay muốn kiểm tra nó một cách có phê phán thì đều sẽ phải nghiên ngẫm những điều được trình bày với tờ giấy và cây bút chì trong tay, tổ chức lại cho bản thân mình những dẫn chứng và những nhận định chung được trình bày ở đây.

Những thao tác phân tích được đem bàn ở đây là sản phẩm và là sự phát triển những công trình của nhiều nhà ngữ học trên thế giới, mà những bản ghi chú nghèo nàn chua trong sách này chỉ là quá trình giới thiệu quá thiếu sót đối với những công trình nghiên cứu của họ. Tuy nhiên, cuốn sách này chịu ơn nhiều nhất đối với công lao và tình bạn của Edward Sapir và Leonard Bloomfield, và đặc biệt là đối với cuốn *Language* của tác giả sau.

Trong khi chuẩn bị cho xuất bản cuốn sách này, tôi đã được hưởng thụ nhiều điều bổ ích qua mấy cuộc thảo luận với C. F. Voegelin và Rulon S. Wells III, và qua những lời phê phán quan trọng của Roman Jakobson, W. D. Preston và Fred Lukoff. N. Chomsky đã cho tôi một phần trợ lực rất cần thiết trong việc sửa chữa bản thảo.

Z.S.HARRIS

PHILADELPHIA
Tháng giêng 1947

MỤC LỤC

	Trang
<i>Lời nói đầu</i>	5
1. Dẫn ngôn	7
2. Mấy vấn đề phương pháp luận	13
3. Phân đoạn	39
4. Khu biệt âm vị học	45
5. Trường độ của đơn vị	61
6. Những yếu tố dài suốt phát ngôn	65
7. Âm vị	83
8. Tiếp tố	107
9. Tái âm vị hóa	121
<i>Phụ lục chương 7.8: Các âm vị Swahili</i>	131
10. Thành tố dài âm vị tính	169
11. Cấu trúc âm vị học	199
12. Yếu tố hình thái học: Chiết đoạn hình vị tính	207
13. Luân phiên trong hình vị học	255
14. Hình âm vị	281
15. Các loại hình vị	309
16. Tổ hợp hình vị	331
17. Thành tố dài hình vị tính	375
18. Các kiểu kết cấu (cấu tạo)	405
19. Cấu trúc hình thái học	433
20. Tổng kết	447

TỔNG PHÁT HÀNH

Công ty Văn hóa Phương Nam

940 Đường Ba tháng Hai, Phường 15, Quận 11, TP.HCM
ĐT: (08) 8663447 - 8663448 * Fax: (84.8) 8663449

TP. HỒ CHÍ MINH: * Nhà sách Phú Thọ: 940 Đường Ba tháng Hai, Q.11, ĐT: 8644444-8639205 * Nhà sách Đại Thế Giới: 418 Trần Phú, Q.5, ĐT: 8570407-9508175 * Nhà sách Phương Nam: 2A Lê Duẩn, Q.1, ĐT: 8229650-8234542 * Nhà sách Phương Nam: 65 Lê Lợi, Q.1 * Nhà sách Nguyễn Danh: 03 Nguyễn Danh, Q. Gò Vấp, ĐT: 8944835-8946561 * Nhà sách Nguyễn Thái Sơn: 86A Nguyễn Thái Sơn, Q. Gò Vấp, ĐT: 8943246-9850287 * Nhà sách Phương Nam (Coopmart Nguyễn Kiệm): 571 Nguyễn Kiệm, Q. Gò Vấp, ĐT: 9972476 * Nhà sách Phương Nam (Coopmart Xa lộ Hà Nội): 191 Quang Trung, Q.9, ĐT: 7307558

HÀ NỘI: * Chi nhánh Hà Nội: 23 Lý Nam Đế, Hà Nội - ĐT: (04)7.472708, Fax: (04)7.472709 * Nhà sách Tiến Phong: 175 Nguyễn Thái Học, Hà Nội - ĐT: (04)7.336.235, Fax: (04)7.336236 ■ **HẢI PHÒNG:** Nhà sách Tiến Phong: 55 Lạch Tray, Q. Ngô Quyền, TP. Hải Phòng - ĐT: (031) 641812, Fax: (031) 641814

HUẾ: Nhà sách Phú Xuân: 131 Trần Hưng Đạo, TP. Huế - ĐT: (054)522000-522001, Fax: (054)522002 ■ **ĐÀ NẴNG:** Nhà sách Phương Nam: 68 Phan Chu Trinh, Đà Nẵng - ĐT: (0511)817017-817027, Fax: (0511)817037 ■ **QUẢNG NAM:** * Hội An thư quán: 06 Nguyễn Thị Minh Khai, TX Hội An, Quảng Nam - ĐT: (0510)916272, Fax: (0510)916271 * Nhà sách Cửa Đại: 28 Cửa Đại, TX Hội An, Quảng Nam - ĐT: (0510)914441 ■ **BÌNH THUẬN:** Nhà sách Phương Nam: 70 Nguyễn Huệ, Phan Thiết - ĐT: (062)817070.

CẦN THƠ: Nhà sách Phương Nam: 06 Hòa Bình, TP. Cần Thơ - ĐT: (071)813436, Fax: (071)813437 ■ **AN GIANG:** Nhà sách Phương Nam: 317/1 Trần Hưng Đạo, TP. Long Xuyên - ĐT: (076)943712, Fax: (076)943713

Những phương pháp của
NGÔN NGỮ HỌC CẤU TRÚC

CAO XUÂN HẠO

Chịu trách nhiệm xuất bản:
TS. VI QUANG THỌ

Biên tập: PHẠM THU HÀ
Bìa và trình bày: AZ DESIGN
Sửa bản in: CAO XUÂN HẠO

Đơn vị liên doanh:
CTY VĂN HÓA PHƯƠNG NAM

Khổ 16 x 24cm, Số ĐKKHXB: 146-2005/CXB/21-56/KHXH.
Quyết định xuất bản số 12/QĐ-NXB KHXH ngày 10.01.2006.
In 1.000 cuốn, tại Xí nghiệp In Công ty Văn hóa Phương Nam.
In xong và nộp lưu chiểu tháng 3 năm 2006.